

עורך „העולם הזה“ מדווח על הימים הראשונים של הנורמליזציה בקאהיר ועל הפער שנפער בין מצריים וישראל

תמורת כל הנכסים שנקריב? רק דבר אחד: שככל המפות האלה יתנוסס השם „ישראל“!
 אבאזה חיבק אותי, ויצאנו לשתות כור סית לכבוד הנורמליזציה.

נורמלי וחבל

אך הנורמליזציה אינה כולה ברכה. כמו בכל דבר נורמלי, חסרות בה ההתרגשות, הרינה והחדווה של המצב החדש. מי שהיה במצריים בימים הראשונים הראשונים אחרי ביקור אנוור אל-סאדאת בירושלים, יכול להיזכר רק בנוסטלגיה בימים ההם.

לא עוד האופנועים, בעלי הצופרים הזור-עקים, הנוסעים לפני האוטובוס. לא עוד שומרי-הראש, סגני-אלופים ורבי-סרנים נחמדים מטעם „אמן אל-דאולה“ (ביטחון המדינה). לא עוד ההתרגשות הספונטנית, בכל מקום שבו הודהיית כישראלי. לא עוד קריאות-ההתפעלות הספונטניות, כמו זו של המלצרית הקטנה בקפטייה של שרתון, ששמעה כי אני מישראל, ושהפלי-טה בחיך אלהי: „אבל האדון לא נראה ככלל כמו אויב!“

לא נורמלי

מתוחכם למצריים. מדבריו הובן שהוא רואה במצריים אויב פוטנציאלי.

המצרים התקשו להאמין למוש-מע אוזניהם.

„מה הישראלים רוצים עוד?“ שאל אור-תי, כימעט בזעם, עיתונאי מצרי, הפועל למען סוכנות-ידיעות זרה. „היה ביקורו ההיסטורי של סאדאת בירושלים. חתמנו על השלום, בניגוד לדעת העולם הערבי כולו. ענייני האוטונומיה נמצאים במבוי סתום, ובכל זאת הסכים סאדאת לנורמלי-זציה, המעוררת זעם נורא בכל העולם הערבי. יש לכם שגריר כאן. הדגל שלכם מתנופף בקאהיר. האם כל זה אינו מספיק?“

עדיין אתם רואים בנו אויב שיש להישמר מפניו?“

ומצרי אחר, מתוחכם יותר, בארוחת-צהריים ידידותית: „נניח שבגין חושב כך. בסדר. מותר לו. אבל מדוע הוא צריך להגיד את זה בקול רם, כשכל העולם מקשיב. יום לפני סאדאת מקבל את השגריר שלכם תוך התגרות בכל מתנגדי דיו מבית ומחוץ?“

הסברתי שבעיני כל הישראלים, נשק מצרי יכול להיות מכון רק נגד ישראל. זוהי תוצאה של מישקע המילחמות.

„ריבוננו של עולם!“ התפוצץ העיתונאי. „האם הישראלים אינם חיים בעולם? הם לא יודעים מה מתרחש? הם לא שמעו על האיבה בין מצריים ושכנתה הקרובה ביותר — לוב, הנתמכת על-ידי הסובייטיים? הם לא יודעים שאתיופיה הפרר-סובייטית מאיימת על סודאן ועל מקורות הנלוט, שממיו הם דם חיינו? הם לא יודעים שמצריים היא המדינה היחידה היכולה להציל מישטרים ערביים מפני מזימות סובייטיות? הם לא מבינים שבש-ביל כל התפקידים האלה אנתנו זקוקים לנשק, לצבא טוב? אתם חיים על אי ברוד?“

המחר העצום

יתכן שכאן מקור הפער, הקיים בגישת שני הצדדים לנורמליזציה.

המצרים חיים במרחב, בעולם הערבי. הם מודעים מאד-מאד למחיר העצום שהם שיל-מו עבור החלטת נשיאם, להגשים את הנורמליזציה המלאה ולהניח את הדגל ה-ישראלי בקאהיר, למרות שאין שום התי-קדמות לקראת פתרון הבעייה הפלסטינית, שרק היא יכולה לשנות את יחס העולם הערבי למצריים?

ואילו בעיני הישראלים כל אלה הן בעיות מופשטות, רחוקות מאד, רגצים משמעות, ואולי ביכולת תי-רצים.

(על שיחותיו עם אישים מצריים ועם ראשי האופוזיציה המצרית — בהמשך הדיווח של אורי אבנרי על ביקורו בקאהיר.)

בעולמה המוזר של ישראל, התרגלנו לדברים רבים הנראים, איכשהו, כחלק מן המציאות. הרב לווינגר, שבירת מכוניות בחלחול. יישוב יהודים בעיר חברון. גוש אמונים. הקדשת מיליארדים להתנחלות ב-גדה. והכרזות, הכרזות, הכרזות של שרים ועסקנים מכל הסוגים, על זכותנו ההיס-טורית, „לעולם לא“ ועוד.

במצריים נראה כל זה כתעתי-עים כדתי-נורמליים מאד.

כאשר שאל אותי ירדן ישראלי בקאהיר על תגובות המצרים בעניין חברון, אמר-תי לו: „בירושלים זה נראה כאידיוטיים. בקאהיר זה נראה כטירוף.“

מצרי א', איש-עסקים ידוע: „מה אתם עושים? סאדאת פתח לפניכם אופקים חדשים, הודמנות היסטוריות לצאת מן ה-בידוד שבו הייתם שרויים כל ימכם, להשתלב בעולם הערבי הכביר. ואתם מת-עסקים בשניים-שלושה בתים בחברון, ש-יקלקלו את הכל?“

מצרי ב', עיתונאי בכיר: „המנהגים שלכם אינם מבינים. אנחנו שילמנו מחיר עצום עבור השלום ועבור הנורמליזציה. סאדאת מבודד לגמרי. כל העולם הערבי התאחד נגדו, וגם מבפנים יש עליו התי-קפות חזקות מאד. או בימים האחרונים שלפני הנפת הדגל הישראלי בקאהיר והתי-קפת השגרירים אתם ממררים את חיינו בשטיות, כאילו מנוי וגמור עימכם לתת את התחמושת הקטלנית ביותר בידי אוי-בי! למען איזה צר אתם פועלים, בעצם?“

ישראל היא מדינה מנותקת, נפו-מדיני ורוחני. מצריים היא צומת עולמי. היא רגישה לכל תנודה בעולם הערבי, על מיוזון מדינותיו.

במישרו של אניס מנצור פגשתי בשר מצפון-קוריהא. במעלית השתפשתי בי-שייח-נפט מכוויית. אחרי שעברתי על פני השגרירות הסובייטית הסמוכה, כאן אמרת-המדיה שונות לגמרי. אפשר לאמר: נור-מליות.

הנה, למשל, בעיית הנשק האמריקאי למצריים. יום לפני שהשגריר הגיש את כתבי-האמנות, בטכס שבו יצא אל-סאדאת מגידי-רו כדי לגלות יחס תביב לישראלים, פורר-סמו בכלייהתקשורת המצריים דבריו של מנחם בגין נגד אספקת נשק אמריקאי

הציר הדם והשגריר בן-אלישור על מורפת השגרירות בקאהיר מי היה מאמין?

עכשיו יש שגרירות. אפשר לטלפן, לגשת, לפנות.

עמדי מתחת לדגל התלוי ממירפסת הווילה ברחוב מוחיי-אל-דין-אבו-עז 23, הסתכלתי בכד הכחול-לבן, ולמרות שני-באתי אלפי פעמים כי היום הזה בוא יבוא, אמרתי לעצמי „מי היה מאמין?“

ובכל זאת, אויב!

אחד מסימני הנורמליזציה הוא ש-דורשים מישראל להתנהג באורח נור-מלי.

ובעיני מצרים רבים — זמעשה, כל המצרים שיש להם דיעה — התנהגותה של ישראל היא כתיי-נורמלית בהחלט.

רק שעה ורבע מפרידים בין לוד וקא-היר, בטיסה רגילה. אילו ניתן היה לטוס בקו ישר, היתה הטיסה אורכת שלושה ריבעי השעה בלבד.

אך מה רב עדיין המרחק!

הכל הפך נורמלי — כימעט. הולכים לבד ברחוב, כמו כל אדם. נרשמים במלון, כמו כל תייר. משוחחים עם נהגי-מוניות. מזו-כירים ומלצרים, כמו משוחחים עם עמי-תיהם בכל עיר אחרת בעולם.

הכל נורמלי, וזמעים אתה מוז-סיף כליבך: „חבל.“

רק דבר אחד עדיין אינו נורמלי. כשנהגה-מונית שומע שאתה מישראל, הוא חושף את שיניו ואומר „ברוך הבא“, כפי שבוודאי היה אומר לכל תייר. אך הוא מוסיף: „טוב שיש שלום! היו יותר מדי מילחמות! נפצעתי בתעלה ב-6 באוקטובר (או, הייתי שבו ישראלי, או, שרתתי בצבא שש שנים, או, אחי לחם בארבע מילחמות, ואני במילחמה אחת). במיל-חמה אין מנצחים! כולם מפסידים! מתי אוכל לנסוע לישראל?“

ויש עוד תופעה, הנובעת מן הנורמלי-זציה. יש שגרירות. פעם, כשהייתי במצ-ריים, ידעתי שאני מנותק, כמו האדם הרא-שון על הירח. ידעתי שאני תלוי לגמרי בעצמי ובידידי המצריים. הכרת את ההר-גשה המורית המדוממת, הנובעת מן הידי-עה שאני ברגע זה הישראלי היחיד בי-מצריים כולה.